ΕΚΤ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

ΤΕΥΧΟΣ_02

Οκτώβριος 2004

Ενημερωτικό δελτίο του ΕΚΤ για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες

ΕΛΛΑΔΑ 2008

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

ΤΕΥΧΟΣ_02

«Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται», έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, απευθύνεται στο σύνολο των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών. Στην παρούσα φάση περιλαμβάνει ύλη από τις 26 Δημόσιες Κεντρικές Βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στο έργο «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ).

Στη διεύθυνση **http://www.ekt.gr/publib/newsletter** θα βρείτε την ηλεκτρονική έκδοση του τεύχους. Αν θέλετε να ενημερώνεστε για την κυκλοφορία κάθε νέου τεύχους, μπορείτε να στείλετε e-mail με θέμα «subscribe» στη διεύθυνση publib@ekt.gr.

Επικοινωνία: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/ΕΙΕ, κα Μάρα Κουνάδη, Βασ. Κωνσταντίνου 48, 116 35, Αθήνα, Τηλ: 2107273970, Fax: 2107252223, E-mail: publib@ekt.gr

Η έκδοση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ), Γ' ΚΠΣ, το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 25% από το Ελληνικό Δημόσιο.

2
ΤΕΥΧΟΣ

περιεχόμενα

4 / Το σημείωμα της έκδοσης

6 / Συλλογικός Κατάλογος Δημόσιων Βιβλιοθηκών
Ιανουάριος 2003 - Ιούνιος 2004

8 / Νέες προοπτικές επικοινωνίας και συνεργασίας
στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες

10 / Ο Θησαυρός Ελληνικών Όρων

12 / Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από τις Κινητές Βιβλιοθήκες:
τι έχει γίνει μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ...

16 / Χρήσιμες Διευθύνσεις στο Διαδίκτυο

www.ekt.gr

Το σημείωμα της έκδοσης

Σας υποδεχόμαστε στο νέο τεύχος, επαναλαμβάνοντας την πρόσκληση που είχαμε απευθύνει και στο προηγούμενο:

Περιμένουμε με χαρά τη συμμετοχή σας στην έκδοση «Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται».

Αν ανήκετε στο δυναμικό βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο έργο «Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από τις Κινητές Βιβλιοθήκες» και θέλετε να μοιραστείτε ή να διατυπώσετε τις απόψεις σας για:

- τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του έργου ή ως αποτέλεσμα αυτού,
- τις ανάγκες των χρηστών της βιβλιοθήκης και της ευρύτερης κοινότητας για υπηρεσίες και υλικό: πώς εξελίσσονται, τι αλλάζει με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και του Διαδικτύου ή άλλα σημεία που έχετε παρατηρήσει,
- τις νέες ή ανανεωμένες υπηρεσίες που αναπτύσσονται οργανωμένα από τη βιβλιοθήκη ή που διαμορφώνονται αυθόρμητα, καθώς η βιβλιοθήκη αφουγκράζεται τους χρήστες της και τις εξελίξεις στην ευρύτερη κοινότητα,
- συνεργασίες που αναπτύσσετε με άλλες βιβλιοθήκες,
- καθημερινά θέματα που σας απασχολούν και αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης,
- θέματα που σας προβληματίζουν ή σας εμπνέουν στη δουλειά σας, στις συνεργασίες σας, στην επικοινωνία σας με το κοινό,

η παρούσα έκδοση σάς προσφέρει ένα βήμα. Όλα όσα κατά καιρούς σας προβληματίζουν στη βιβλιοθήκη αποτελούν στην πλειοψηφία τους θέματα, που λίγο ή πολύ προβληματίζουν όλους μας και που, μέσω της διατύπωσης και ανταλλαγής απόψεων, αποκομίζεται ιδιαίτερο όφελος για όσους μπορούν να βοηθήσουν ή να βοηθηθούν. Όλα τα παραπάνω, και άλλα που εσείς θα προτείνετε, έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για όλους όσους εργάζονται στις βιβλιοθήκες, λαμβάνουν τις υπηρεσίες τους ή αποφασίζουν για το μέλλον τους και ελπίζουμε να τα φιλοξενήσουμε σε κάποιο από τα επόμενα τεύχη.

Στο παρόν τεύχος, η Κατερίνα Κεράστα από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς συνεχίζει να μας ενημερώνει για τις εξελίξεις στο Συλλογικό Κατάλογο των Δημόσιων Βιβλιοθηκών από τον Ιανουάριο του 2003 έως τον Ιούνιο του 2004. Στο άρθρο περιέχονται ιδιαιτέρως ενδιαφέροντα σημεία για τη διαμόρφωση των άμεσων στόχων της δράσης και τα αποτελέσματα που μπορούν να έχουν για όλες τις βιβλιοθήκες.

Ο Μανόλης Πεπονάκης, βιβλιοθηκονόμος του ΕΚΤ στο ΑΒΕΚΤ, κεντρίζει το ενδιαφέρον μας, αναφερόμενος σε

νέες προοπτικές επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων βιβλιοθηκών, που αναπτύσσονται με την αξιοποίηση των δικτύων και την εφαρμογή διεθνών προτύπων και κανόνων. Οι συνθήκες έχουν ωριμάσει και είναι εφικτή η αξιοποίηση νέων δυνατοτήτων για την ανάπτυξη διευρυμένων υπηρεσιών, με δεδομένο ότι θα καλυφθούν παράλληλα οι αντίστοιχες απαιτήσεις επικοινωνίας και συνεργασίας, σε επίπεδο ανθρώπων και διαδικασιών.

Η Μαρία Αλεξανδράκη, βιβλιοθηκονόμος του ΕΚΤ και υπεύθυνη συντονισμού της Επιτροπής Ανάπτυξης Θησαυρού που λειτουργεί στο πλαίσιο του έργου, μας συστήνει το Θησαυρό Ελληνικών Όρων. Στο άρθρο, παρουσιάζονται το πλαίσιο και οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την ανάπτυξη του εργαλείου και οι προοπτικές που αναπτύσσονται από την αξιοποίηση και το διαρκή εμπλουτισμό του Θησαυρού.

Σε αυτό το τεύχος ξεκινάμε τη στήλη "Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από τις Κινητές Βιβλιοθήκες: τί έχει γίνει μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ." Την απάντηση τη δίνει το ΕΚΤ, με την προσδοκία ότι από το επόμενο τεύχος η ερώτηση θα απαντάται από τις βιβλιοθήκες, καθιερώνοντας τη στήλη αυτή.

Τέλος, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για συνεχή ενημέρωση και έμπνευση στην καθημερινότητα των βιβλιοθηκονόμων - παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα της εργασίας και για το ευρύτερο προσωπικό των βιβλιοθηκών - παραθέτουμε κάποιες διευθύνσεις στο Διαδίκτυο από τον - αγαπημένο μας - δικτυακό τόπο της IFLA. Πολλοί βιβλιοθηκονόμοι γνωρίζουν και αξιοποιούν το περιεχόμενο του συγκεκριμένου δικτυακού τόπου. Στην παρούσα φάση προχωρήσαμε στην παρουσίαση συγκεκριμένου υλικού και εκδόσεων που διατίθενται από την IFLA σε πλήρες κείμενο στο Διαδίκτυο. Οι εκδόσεις που προτείνουμε αποτελούν στην πλειοψηφία τους διαχρονικά κείμενα αρχών που η διαρκής μελέτη και αναφορά σε αυτά, καθορίζει τον αποτελεσματικότητα και τον προσανατολισμό τόσο των ίδιων των βιβλιοθηκονόμων, ως επιστημόνων, αλλά και όλων όσων απασχολούνται και εργάζονται άμεσα ή έμμεσα στο χώρο των βιβλιοθηκών.

Κλείνοντας, επαναλαμβάνουμε την επιθυμία και πρόσκλησή μας να συμμετέχετε με άρθρα, ή ακόμα και να καθορίσετε με παρατηρήσεις, σχόλια και προτάσεις το περιεχόμενο των επόμενων τευχών. Αν θέλετε να συμπεριληφθεί το άρθρο σας στο επόμενο τεύχος που θα κυκλοφορήσει τον Φεβρουάριο του 2005, θα πρέπει να έχει αποσταλεί στο ΕΚΤ έως τις 10 Ιανουαρίου 2005. Για περισσότερες λεπτομέρειες, μπορείτε να αποστείλετε σχετικό e-mail στη διεύθυνση publib@ekt.gr και θα επικοινωνήσουμε μαζί σας.
Θα περιμένουμε νέα σας.

Καλή ανάγνωση.

Συλλογικός Κατάλογος Δημοσίων Βιβλιοθηκών Ιανουάριος 2003 - Ιούνιος 2004

Στο διάστημα αυτό (Ιανουάριος 2003 - Ιούνιος 2004), ενώ συνεχίστηκε η ενημέρωση, η επεξεργασία και ο εμπλουτισμός του Συλλογικού Καταλόγου, χρειάστηκε να επανεξετασθούν και να οριοθετηθούν εκ νέου οι στόχοι και ο ρόλος του έργου. Η ταχύτατη εξέλιξη της τεχνολογίας, οι εκρηκτικές δυνατότητες της ανάπτυξης του λογισμικού και οι ευκαιρίες που παρέχει η χρήση του Διαδικτύου, μας οδήγησαν να προσεγγίσουμε με νέο πρίσμα τη συμβολή και τη δυναμική τους.

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες της χώρας κατά το 2003 εντάχθηκαν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας" - Δημιουργία Δημόσιων Κέντρων Πληροφόρησης" και δημιούργησαν τις προϋποθέσεις (στήσιμο δικτύωσης και προμήθεια εξοπλισμού υποδομής), ώστε να παράσχουν πλέον τη δυνατότητα ταυτόχρονης online πρόσβασης σε βιβλιογραφικές πηγές πληροφοριών που διατίθενται απ' όλες τις ελληνικές Δημόσιες Βιβλιοθήκες (ήδη στο ΕΚΤ λειτουργεί ο σχετικός δικτυακός τόπος).

Έτσι, λοιπόν, οι άμεσοι στόχοι του έργου διαμορφώθηκαν ως εξής:

1. Προσπάθεια να «διατίθεται» η βάση πια σε πραγματικό χρόνο στο Διαδίκτυο, πράγμα που επετεύχθη: από το Δεκέμβριο του 2003 η βάση διατίθεται στη διεύθυνση http://srv-vivl-livad.voi.sch.gr/

2. Προσπάθεια να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στη συλλογή και την άρτια επεξεργασία, τη μετατροπή και τη διάταξη των δεδομένων των βάσεων των βιβλιοθηκών σε μορφή Unimarc, έχοντας ως κύριο σκοπό:

I τη διευκόλυνση των βιβλιοθηκών που βρίσκονται στα πρώτα βήματα της μηχανοργάνωσής τους, εξοικονομώντας πολύτιμο χρόνο και ανάλογο χρηματικό κόστος και επιτυγχάνοντας ποιοτική καταγραφή, με τη δυνατότητα που τους παρέχεται να εισάγουν μέσω του Διαδικτύου τις εγγραφές που επιθυμούν από το Συλλογικό Κατάλογο, και

II την εισαγωγή, κατά προτεραιότητα, εγγραφών της εκδοτικής παραγωγής των τελευταίων χρόνων

3. Αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών και αυξανόμενη συμμετοχή στην ανάπτυξη του Καταλόγου. Ενώ στα πρώτα βήματα της δημιουργίας του Καταλόγου εισήχθησαν στη βάση εγγραφές των Βιβλιοθηκών Λιβαδειάς και Ιωαννίνων, σήμερα υπάρχουν εγγραφές των βάσεων συνολικά επτά Βιβλιοθηκών, δηλ.

I. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας
II. Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων
III. Παπαχαραλάμπειος Δημ. Κεντρ. Βιβλ. Ναυπάκτου
IV. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
V. Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης
VI. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου
VII. Δημόσια Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

Φυσικά, απώτερος στόχος είναι η σταδιακή ένταξη των εγγραφών όλων των υπολοίπων Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

4. Συνέχιση της διάθεσης εγχειριδίων [όπου ένα πρώτο τους δείγμα ήταν η εκτύπωση του 5/τομου «Αρχεία Καθιερωμένων Τύπων» (authorities) έκδ. 2000]. Από τον Ιούνιο του 2004 κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να «κατεβάσει» τα παρακάτω αρχεία σε μορφή .rtf, από τη διεύθυνση http://vivl-livad.voi.sch.gr/syllogikoskatalogos/:

200 - Φυσικά πρόσωπα	26.090	εγγραφές
210 Συλλογικά Όργανα	5.141	"
215 - Γεωγραφικό Όνομα	3.645	"
220 - Οικογενειακό Όνομα	22	"
230 - Ομοιόμορφος Τίτλος	54	"
250 Θέμα	8.631	"
Παραπεμπτικές και Γενικές Επεξηγηματικές	4.301	"

Επίσης, πολύ σύντομα από τον ίδιο δικτυακό τόπο θα μπορεί να αποκτήσει κανείς τα Αρχεία Καθιερωμένων Τύπων και σε διάταξη ISO 2709 για δυνατότητα άμεσης εισαγωγής τους σε τοπική βάση.

5. Ενδυνάμωση της προσπάθειας εφαρμογής του διαδανεισμού μεταξύ των Βιβλιοθηκών.

Εν τω μεταξύ στο διάστημα αυτό, αν και αποχώρησε από το έργο για προσωπικούς λόγους ο εργαζόμενος πληροφορικός το Δεκέμβριο του 2003, οι στόχοι που είχαν αρχικά τεθεί, επετεύχθησαν. Στις 30 Ιουνίου 2004 (αρχική ημερομηνία λήξης του προγράμματος), η βάση του Συλλογικού Καταλόγου έφθασε αισίως:

I. τις 20.875 βιβλιογραφικές εγγραφές (καθαρές, δίχως διπλοεγγραφές), από τις οποίες οι 2.510 είναι μονογραφικές σειρές
II.τις 43.583 εγγραφές Αρχείων Καθιερωμένων Αποδόσεων.

Το έργο, «Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από Κινητές Βιβλιοθήκες» ενταγμένο ήδη στο ΓΚΠΣ ως πρόγραμμα οριζόντιας δράσης, πήρε νέα παράταση υλοποίησης ως το τέλος του 2004.

Εκτιμώντας το δυναμικό χαρακτήρα του Συλλογικού Καταλόγου Δημοσίων Βιβλιοθηκών, το πέρασμά του ήδη στο στάδιο της ωριμότητας, και την καθιέρωσή του αργά αλλά σταθερά στη συνείδηση της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας ως απαραίτητου και χρηστικού εργαλείου, πιστεύουμε ότι τώρα οδεύει στην καθιέρωσή του ως θεσμός που χρειάζεται την πολιτική βούληση και παρέμβαση για τη συνέχισή του σε σταθερότερη βάση.

Κατερίνα Κεράστα
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

Νέες προοπτικές επικοινωνίας και συνεργασίας στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες

Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ακολουθούν μια συνεχώς ανοδική τάση τα τελευταία χρόνια. Σημαντικό ρόλο έχει διαδραματίσει η συνεχώς αυξανόμενη αυτοματοποίηση των βιβλιοθηκών. Το καταλογογραφημένο υλικό των βιβλιοθηκών αποτελεί πλέον ένα μεγάλο μέρος του συνολικού υλικού των συλλογών τους. Ταυτόχρονα, η καταλογογράφηση αρχίζει να αποκτά συνέπεια και να χρησιμοποιεί όλο και περισσότερο κοινά πρότυπα και εργαλεία.

Η ανάπτυξη των δικτύων συνοδεύεται από μια παράλληλη αύξηση του αριθμού των βιβλιοθηκών που διαθέτουν τους καταλόγους τους στο Διαδίκτυο. Αυτή η αύξηση θέτει καταρχήν το πρόβλημα της ταυτόχρονης πρόσβασης στους καταλόγους των βιβλιοθηκών. Η χρήση κοινών προτύπων καθιστά δυνατή την επίλυση του παραπάνω προβλήματος. Το πρωτόκολλο επικοινωνίας Z39.50, σε συνδυασμό με την εσωτερική διάταξη των δεδομένων σε μορφή MARC, επιτρέπει μια πρώτη ουσιαστική απόπειρα για την ταυτόχρονη πρόσβαση. Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, αξιοποιώντας τα παραπάνω, προχώρησε στη δημιουργία της "ΑΡΓΩ". Πρόκειται για ένα διαδικτυακό περιβάλλον, το οποίο παρέχει στους χρήστες τη δυνατότητα για ταυτόχρονη πρόσβαση σε βιβλιοθήκες και πηγές πληροφόρησης. Μέσω της σελίδας http://argo.ekt.gr όλοι μπορούν να κάνουν αναζήτηση σε καταλόγους βιβλιοθηκών από όλο τον κόσμο και την Ελλάδα, που διατίθενται στο Διαδίκτυο. Σε αυτές τις βιβλιοθήκες συμπεριλαμβάνονται και οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες.

Τα πλεονεκτήματα αυτού του περιβάλλοντος είναι προφανή. Καταρχήν, επιτρέπει πρόσβαση στους καταλόγους των βιβλιοθηκών ανεξάρτητα από τη χωροταξική θέση του χρήστη. Το μόνο που απαιτείται είναι ένας υπολογιστής με πρόσβαση στο Διαδίκτυο και εγκατεστημένο ένα web browser. Επίσης, είναι καθοριστικής σημασίας για το χρήστη το ότι μπορεί να απευθύνεται σε πολλές βιβλιοθήκες ταυτόχρονα με μία μόνο ερώτηση. Έτσι, δεν είναι απαραίτητο να επισκεφθεί το φυσικό χώρο ή το δικτυακό τόπο κάθε μεμονωμένης βιβλιοθήκης και να χρησιμοποιήσει το εκάστοτε σύστημα για να αναζητήσει κάτι. Εκτός από τη σχετική οικονομία χρόνου που επιτυγχάνεται, επιπλέον δεν απαιτείται εξοικείωση με πολλά διαφορετικά περιβάλλοντα εργασίας. Η διαδικασία της αναζήτησης απλουστεύεται ουσιαστικά.

Στα παραπάνω προστίθενται και μια σειρά από λειτουργίες, οι οποίες παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον και ανοίγουν νέους ορίζοντες για τις βιβλιοθήκες. Καταρχήν, μέσω της διαδικασίας ταυτόχρονης πρόσβασης ενισχύονται σημαντικά οι δυνατότητες της καταλογογράφησης. Οι βιβλιοθήκες έχουν τη δυνατότητα να εντοπίσουν ένα μεγάλο μέρος "έτοιμων" εγγραφών για το μη καταλογογραφημένο υλικό τους, τις οποίες μπορούν να αποθηκεύσουν και να εισαγάγουν στο σύστημα αυτοματισμού τους. Έτσι, το κόστος της καταλογογράφησης μειώνεται και παράλληλα αυξάνεται η συμβατότητα των βιβλιογραφικών δεδομένων των βιβλιοθηκών. Άρα, επιτυγχάνεται γρηγορότερη ανάπτυξη των τοπικών καταλόγων και, κατ' επέκταση, ανατροφοδότηση του εικονικού συλλογικού καταλόγου με περισσότερες εγγραφές. Με άλλα λόγια, μειώνεται σημαντικά ο χρόνος για την καταλογογράφηση των τεκμηρίων για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν έτοιμες εγγραφές (copy cataloguing). Συγχρόνως, ο διαθέσιμος χρόνος θα μπορεί να επενδυθεί στην καταλογράφηση υλικού, το οποίο δεν περιέχεται στον εικονικό συλλογικό κατάλογο. Αυτό συνεπάγεται αύξηση της παρακαταθήκης των έτοιμων εγγραφών για χρήση από άλλες βιβλιοθήκες.

Ο χρήστης έχει πρόσβαση στους καταλόγους των βιβλιοθηκών ανεξάρτητα από τη χωροταξική του θέση και μπορεί να απευθύνεται σε πολλές βιβλιοθήκες ταυτόχρονα με μία μόνο ερώτηση

Για να είναι όμως ουσιαστική η ταυτόχρονη αναζήτηση, επιβάλλεται η - κατά το δυνατόν - χρήση κοινών εργαλείων (π.χ. AACR, κοινά Αρχεία Καθιερωμένων Αποδόσεων) με συνέπεια. Στο πλαίσιο ενός κατανεμημένου περιβάλλοντος πρόσβασης οι εμπλεκόμενες βιβλιοθήκες αποκτούν σημαντικό μερίδιο ευθύνης για το τελικό αποτέλεσμα. Η μέχρι τώρα εμπειρία σχετιζόταν μόνο με συλλογικούς καταλόγους, όπου την κύρια ευθύνη του αποτελέσματος είχε ο δημιουργός του συλλογικού, ενώ οι υπόλοιποι συμμετέχοντες απλώς έστελναν τις εγγραφές. Στο πλαίσιο όμως ενός εικονικού συλλογικού καταλόγου, ο οποίος αποτελείται από επιμέρους αυτόνομους καταλόγους, το μερίδιο ευθύνης βαραίνει εξίσου όλους τους συμμετέχοντες. Η ποιότητα του τελικού αποτελέσματος καθορίζεται από το επίπεδο συνεργασίας των εμπλεκομένων, εν προκειμένω των Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

Όμως, η γνωστοποίηση του υλικού που διαθέτει η κάθε βιβλιοθήκη δημιουργεί αυτόματα και την ανάγκη για πρόσβαση στο υλικό και όχι μόνο στην περιγραφή του (μεταδεδομένα). Ενδεχομένως ένα μικρό τμήμα αυτού του υλικού να ψηφιοποιηθεί, και έτσι οι χρήστες να μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση μέσω του Διαδικτύου. Το μεγαλύτερο όμως μέρος του υλικού θα εξακολουθεί να είναι διαθέσιμο μόνο στο χώρο της βιβλιοθήκης και η μόνη πραγματοποιήσιμη λύση για την πρόσβαση σε αυτό από απομακρυσμένους χρήστες, μη μέλη της βιβλιοθήκης, είναι ο διαδανεισμός. Η διάθεση των καταλόγων στο Διαδίκτυο ανοίγει το δρόμο στις βιβλιοθήκες ώστε να αναπτύξουν και υπηρεσίες διαδανεισμού. Αφού η περιγραφή του υλικού που έχει στην κατοχή της η κάθε βιβλιοθήκη είναι, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, διαθέσιμη προς τον κάθε ενδιαφερόμενο, είναι λογική η αίτηση για απόκτηση αυτού του υλικού. Αν θεωρήσουμε ως δεδομένο ότι η βιβλιοθήκη δεν αποστέλλει υλικό σε μη μέλη της, είναι αναγκαία μια πολιτική διαδανεισμού. Με αυτό τον τρόπο, κάθε μέλος μίας βιβλιοθήκης μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση και στο υλικό των υπολοίπων. Η βιβλιοθήκη στην οποία είναι μέλος ο χρήστης θα κάνει αίτηση για

Στο πλαίσιο ενός κατανεμημένου περιβάλλοντος πρόσβασης οι εμπλεκόμενες βιβλιοθήκες αποκτούν σημαντικό μερίδιο ευθύνης για το τελικό αποτέλεσμα.

διαδανεισμό στη βιβλιοθήκη που διαθέτει το τεκμήριο και στην ουσία η πρώτη βιβλιοθήκη θα λειτουργήσει ως διαμεσολαβητής, ώστε το τεκμήριο να καταλήξει στον παραλήπτη.

Από όλα τα παραπάνω, γίνεται σαφές πως οι βιβλιοθήκες δεν περιορίζονται από τους τέσσερις τοίχους που περιβάλλουν το κτήριο στο οποίο στεγάζονται. Δίπλα στις παραδοσιακές υπηρεσίες που παρείχαν, αναπτύσσονται σιγά σιγά νέες δυνατότητες, αλλά και νέες απαιτήσεις. Το νέο περιβάλλον παρέχει προοπτικές αλλά και αναδεικνύει κενά στην επικοινωνία και τη συνεργασία. Η ανάπτυξη των Δημόσιων Βιβλιοθηκών εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τη μεταξύ τους συνεργασία για την αξιοποίηση των νέων δυνατοτήτων και την παράλληλη μείωση των κενών επικοινωνίας.

Μανόλης Πεπονάκης
Τμήμα Ανάπτυξης ΑΒΕΚΤ
Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, αυτή την περίοδο βρίσκεται σε τελική φάση η έκδοση του Θησαυρού Ελληνικών Όρων, του πρώτου θησαυρού γενικού περιεχομένου στον ελληνικό χώρο (με απόδοση των όρων στην αγγλική γλώσσα), που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από Κινητές Βιβλιοθήκες» (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ). Το συγκεκριμένο εργαλείο, που μπορεί να αξιοποιηθεί για την ευρετηρίαση και για την ανάκτηση πληροφορίας, εντάσσεται στη δραστηριότητα του ΕΚΤ που σκοπό έχει την υποστήριξη της θεματικής πρόσβασης στο υλικό των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών και των υπό σύσταση Κέντρων Πληροφόρησης, αλλά και γενικότερα στο περιεχόμενο κάθε είδους ψηφιακών βιβλιοθηκών, βάσεων δεδομένων κ.λπ.

Όταν ξεκινούσε η προσπάθεια στις αρχές του 2002, το ΕΚΤ είχε πρόσφατα ολοκληρώσει την ελληνική μετάφραση της 13ης Συνοπτικής Έκδοσης της Δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey, εγχείρημα που άφησε πολύτιμη εμπειρία και τεχνογνωσία, αλλά και καλλιέργησε προσδοκίες για ανάλογη συνέχεια. Οι ανάγκες των ελληνικών βιβλιοθηκών στο σύγχρονο ηλεκτρονικό περιβάλλον (αυτοματοποίηση, αυξανόμενος όγκος ψηφιακού περιεχομένου) υπαγόρευαν ως επόμενο βήμα τη δημιουργία ενός εργαλείου που, με την απαραίτητη «επένδυση» από την πλευρά του βιβλιοθηκονόμου-ευρετηριαστή για την αφομοίωση και εφαρμογή του, θα μπορούσε να βελτιώσει σε βάθος χρόνου την ικανότητα του χρήστη για αποτελεσματική αναζήτηση της πληροφορίας.

Ο θησαυρός, συνδυάζοντας τη χρήση φυσικής γλώσσας με το λογικό συσχετισμό των εννοιών, προέβαλλε ως η πλέον κατάλληλη λύση. Η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι, πέρα από την κάλυψη των αναγκών ευρετηρίασης, ο θησαυρός μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση βελτιωμένων και πιο ολοκληρωμένων λύσεων στον τομέα της ανάκτησης πληροφορίας. Η καθοδήγηση του χρήστη στην επιλογή του κατάλληλου όρου αναζήτησης βασίζεται στην παρουσίαση μιας σαφούς εικόνας του εκάστοτε γνωστικού πεδίου και στην ανάδειξη των σταθερών σημασιολογικών σχέσεων που απορρέουν από τις ίδιες τις έννοιες και δεν εξαρτώνται από κανένα συγκεκριμένο τεκμήριο.

Από τη φύση του, όμως, ο Θησαυρός Ελληνικών Όρων δεν θα μπορούσε να προκύψει με μετάφραση ή προσαρμογή αντίστοιχου ξενόγλωσσου εργαλείου. Το πλέγμα των σχέσεων μεταξύ των εννοιών είναι αδύνατο να μεταφυτευθεί από ένα γλωσσικό και πολιτισμικό περιβάλλον σε ένα άλλο. Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε η δημιουργία ενός νέου θησαυρού, που θα προέκυπτε από την αξιοποίηση προϋπάρχοντος υλικού (κυρίως των θεματικών επικεφαλίδων της ΕΒΕ και άλλων θεματικών όρων που χρησιμοποιούνται στις ελληνικές βιβλιοθήκες) και την ενσωμάτωση του υλικού αυτού στο προϊόν πρωτότυπης έρευνας και εργασίας.

Έτσι συστάθηκε η Επιτροπή Ανάπτυξης Θησαυρού (ΕΑΘ), που απαρτίζεται από έμπειρους βιβλιοθηκονόμους από το χώρο τόσο της εκπαίδευσης όσο και των βιβλιοθηκών, και πραγματοποιήθηκε έρευνα για την ευρετηρίαση στις ελληνικές βιβλιοθήκες με τη βοήθεια ερωτηματολογίου, προκειμένου να αποτυπωθεί η υφιστάμενη κατάσταση. Παράλληλα, μελετήθηκαν τα διεθνή και ελληνικά πρότυπα για τη συγκρότηση θησαυρών και συγκεντρώθηκε σχετική βιβλιογραφία.

Τα μέλη της ΕΑΘ ανέλαβαν και επεξεργάστηκαν επιμέρους θεματικές ενότητες, ενώ παράλληλα η ολομέλεια στις μηνιαίες συνεδριάσεις της εξέταζε τα μεθοδολογικά προβλήματα και λάμβανε τις σχετικές αποφάσεις. Το ΕΚΤ προχώρησε στην προμήθεια ειδικού λογισμικού διαχείρισης θησαυρών (SIS-TMS) από το Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (Ηράκλειο Κρήτης), σε συνεργασία δε με το Ινστιτούτο πραγματοποίησε προσαρμογές στο λογισμικό με βάση τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου έργου.

Η πρώτη έκδοση, που αναμένεται στο τέλος του 2004, θα διατεθεί με τη μορφή CD-ROM, ως ηλεκτρονική εφαρμογή που αναπτύχθηκε σε συνεργασία με την «iLang Γλωσσική Καινοτομία», εταιρεία-τεχνοβλαστό του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου. Εξετάζεται επίσης η δημιουργία αντίστοιχης εφαρμογής στο διαδικτυακό κόμβο του ΕΚΤ, μέσα από την οποία θα γίνεται η ενημέρωση και ο εμπλουτισμός του Θησαυρού.

Η πρώτη έκδοση καλύπτει τις βασικές έννοιες ενός ευρέως φάσματος γνωστικών πεδίων, με μεγαλύτερη έμφαση σε θέματα ελληνικού και ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, διερευνώνται οι δυνατότητες για περαιτέρω ανάπτυξη και εξειδίκευση του Θησαυρού Ελληνικών Όρων που θα αφορά επιλεγμένες θεματικές ενότητες, οι οποίες θα καθορίζονται με βάση συγκεκριμένες ανάγκες ομάδων χρηστών. Σταθερή επιδίωξη του ΕΚΤ είναι ο διαρκής εμπλουτισμός και η βελτίωση του σημαντικού αυτού εργαλείου, που μόνο μέσα από την καθημερινή πρακτική εφαρμογή του στο πεδίο της πληροφόρησης από τους επαγγελματίες του χώρου μπορεί να εξελίσσεται και να ωριμάζει, συμβάλλοντας έτσι στην κάλυψη των σημερινών και μελλοντικών αναγκών του χώρου της πληροφόρησης.

Μαρία Αλεξανδράκη
Βιβλιοθηκονόμος - Υπεύθυνη Συντονισμού Επιτροπής Ανάπτυξης Θησαυρού
Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από τις Κινητές Βιβλιοθήκες: τί έχει γίνει μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ...

...από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Αυτοματισμός και υποστήριξη Δημόσιων και Κινητών Βιβλιοθηκών

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες, επαναπροσδιορίζοντας στην πράξη πια το ρόλο τους, αναδύονται ως ο κεντρικός φορέας που συλλέγει, οργανώνει και διαθέτει - με την ευρύτερη δυνατή έννοια του όρου - όλη την πληροφόρηση που είναι αναγκαία στην καθημερινότητα και σε όλες τις πλευρές δράσης και ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας. Με την ταυτόχρονη υλοποίηση και άλλων προγραμμάτων από το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, επαναπροσδιορίζονται και οι συνθήκες λειτουργίας των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, ενώ εκσυγχρονίζονται οι υπηρεσίες που παρέχουν.

Σε αυτό το πλαίσιο το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, προκειμένου να αποτυπώσει τη συνεχώς εξελισσόμενη κατάσταση στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, προχώρησε στην αποστολή σχετικού ερωτηματολογίου. Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν όλες οι βιβλιοθήκες, και τα στοιχεία που συλλέχθηκαν αποτέλεσαν τη βάση για την οργάνωση των σεμιναρίων εκπαίδευσης και την εγκατάσταση του συστήματος ΑΒΕΚΤ 5.5 στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες.

Έως τον Ιούλιο του 2004, η εγκατάσταση-αναβάθμιση του Συστήματος είχε ολοκληρωθεί σε 27 Δημόσιες Βιβλιοθήκες[*1]. Στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες έχει εγκατασταθεί η πλήρης έκδοση του συστήματος ΑΒΕΚΤ 5.5 που περιλαμβάνει τα υποσυστήματα: Κατάλογος, Ανταλλαγή Δεδομένων, Αναζήτηση - Ανάκτηση, Εκτυπώσεις, Λειτουργίες Βιβλιοθήκης: Κυκλοφορία υλικού & Παραγγελίες, Παρακολούθηση περιοδικών εκδόσεων, Στατιστικά, Διαχείριση Κατάστασης Αντιτύπων. Στις βιβλιοθήκες[*2] που διέθεταν τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό (δηλαδή server και μισθωμένη γραμμή) διατέθηκε επιπλέον το υποσύστημα ΑΒΕΚΤ Z39.50 Server παρέχοντας έτσι πρόσβαση στον κατάλογό τους μέσω Διαδικτύου.

Για το προσωπικό των παραπάνω βιβλιοθηκών διεξάγονται βασικά και επιμορφωτικά εκπαιδευτικά σεμινάρια. Ο κύκλος της βασικής εκπαίδευσης απευθύνεται στο νέο προσωπικό των βιβλιοθηκών που δεν έχει παρακολουθήσει στο παρελθόν αντίστοιχη εκπαίδευση στο ΑΒΕΚΤ, ενώ ο επιμορφωτικός κύκλος, στο σύνολο του προσωπικού. Στόχος των σεμιναρίων είναι η πληρέστερη εφαρμογή των διεθνών προτύπων, που υλοποιεί το σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.5 και η μέγιστη χρήση και αξιοποίηση των λειτουργιών αυτοματισμού που αυτό παρέχει, στην καθημερινότητα της βιβλιοθήκης.

---

*1 Δημόσιες Κεντρικές Βιβλιοθήκες: Γρεβενών, Δράμας, Ελευθερούπολης, Ιωαννίνων, Καρπενησίου, Κιλκίς, Κέρκυρας, Κόνιτσας, Λαμίας, Λάρισας, Λιξουρίου, Λιβαδειάς, Μυτιλήνης, Ναυπάκτου, Ναυπλίου, Πύργου, Ρεθύμνου, Ρόδου, Σάμου, Σερρών, Σιάτιστας, Σπάρτης, Φλώρινας, Χαλκίδας, Χίου. Μετά από πρόταση του ΥΠΕΠΘ, το ΕΚΤ συμπεριέλαβε σε αυτή τη διαδικασία τις Βιβλιοθήκες της Αταλάντης και των Μηλεών που διέθεταν ήδη τον απαιτούμενο εξοπλισμό και βιβλιοθηκονόμους.

*2 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών

Στο πλαίσιο των σεμιναρίων, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εξοικείωση με τη διαδικασία ανταλλαγής δεδομένων καθώς έχουν ωριμάσει οι ευρύτερες συνθήκες που επιτρέπουν την κοινή χρήση βιβλιογραφικών εγγραφών μεταξύ των Δημόσιων Βιβλιοθηκών. Η ανταλλαγή δεδομένων αποτελεί τον πυρήνα, αφενός για την ανάπτυξη του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και αφετέρου για την ανάπτυξη των επιμέρους καταλόγων των βιβλιοθηκών, γεγονός που μεταφράζεται στην άμεση ανάπτυξη του εικονικού συλλογικού καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών. Με δεδομένη την εφαρμογή κοινών προτύπων, κανόνων και γιατί όχι μίας κοινής πολιτικής καταλογογράφησης των δημόσιων βιβλιοθηκών, η ανταλλαγή δεδομένων θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της ποσότητας εγγραφών των καταλόγων των βιβλιοθηκών, κυρίως σε βιβλιοθήκες που πρόσφατα ξεκίνησαν τη δημιουργία του μηχανογραφημένου καταλόγου τους και δεν έχουν καταχωρήσει μεγάλο αριθμό δεδομένων σε αυτοματοποιημένο σύστημα με διάταξη ISO 2709 UNIMARC.

Έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί:

- 3 κύκλοι βασικής εκπαίδευσης στη χρήση του συστήματος ΑΒΕΚΤ 5.5, διάρκειας 30 ωρών ο καθένας, κατά τους οποίους έχουν εκπαιδευτεί 29 άτομα από 15 βιβλιοθήκες.
- 3 κύκλοι επιμορφωτικής εκπαίδευσης, διάρκειας 20 ωρών ο καθένας, κατά τους οποίους έχουν εκπαιδευτεί 36 άτομα από 18 βιβλιοθήκες.
- 2 κύκλοι επιμορφωτικής εκπαίδευσης για προχωρημένους, διάρκειας 26 ωρών ο καθένας, κατά τους οποίους έχουν εκπαιδευτεί 13 άτομα από 4 βιβλιοθήκες και το ΥΠΕΠΘ.

Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων εκπαίδευσης πραγματοποιούνται ειδικές παρουσιάσεις στο προσωπικό των βιβλιοθηκών για τις πληροφοριακές υπηρεσίες που παρέχει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και τον τρόπο με τον οποίο αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν από βιβλιοθήκες για τη διεύρυνση των υπηρεσιών που παρέχουν.

Μέγιστη βαρύτητα δίνεται στην υποστήριξη προς τις βιβλιοθήκες, καθώς η ουσιαστική λειτουργία του Συστήματος, ξεκινά μετά την εκπαίδευση. Σε αυτό το πλαίσιο, η αρμόδια ομάδα υποστήριξης του ΕΚΤ είναι σε συνεχή επικοινωνία με τις βιβλιοθήκες για θέματα που σχετίζονται με:

την υποστήριξη της χρήσης και λειτουργίας του ΑΒΕΚΤ,
την εφαρμογή και χρήση των προτύπων που υλοποιεί το σύστημα,
τη βέλτιστη αξιοποίηση του συστήματος στις καθημερινές λειτουργίες της βιβλιοθήκης.

Ανάπτυξη και διάθεση βιβλιοθηκονομικών και άλλων εργαλείων στις βιβλιοθήκες

Σε άμεση συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ και έχοντας ως στόχο την προτυποποίηση της επεξεργασίας του υλικού των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και την ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας σε περιεχόμενο και υπηρεσίες, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ προχώρησε στην ανάπτυξη και διάθεση βιβλιοθηκονομικών και άλλων εργαλείων στις δημόσιες βιβλιοθήκες. Συγκεκριμένα:

Έκδοση και διάθεση 13ης Συνοπτικής Έκδοσης Δεκαδικού Ταξινομικού Συστήματος Dewey

Η μετάφραση και έκδοση της 13ης Συνοπτικής Έκδοσης του Δεκαδικού Ταξινομικού Συστήματος Dewey ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 1999 στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ Ι και ολοκληρώθηκε στο ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Τον Οκτώβριο του 2002 διεξήχθη στο ΕΚΤ η ημερίδα παρουσίασης της ελληνικής 13ης Συνοπτικής Έκδοσης της Δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey στο κοινό. Η διάθεση του έργου συνεχίζεται, ενώ έως σήμερα έχουν διανεμηθεί περίπου 1.500 αντίτυπα, ένα τμήμα των οποίων μέσω ταχυδρομικών αποστολών με τη συνεργασία του ΥΠΕΠΘ.

Σημαντικό τμήμα της συνολικής εργασίας που έχει διεξαχθεί για το έργο, αποτελεί η ολοκλήρωση της επιμέλειας της ορολογίας που βρίσκεται σε ηλεκτρονική μορφή (ορολογική μνήμη) σε ειδικό λογισμικό διαχείρισης ορολογίας. Η ορολογική μνήμη έχει αξιοποιηθεί επιπλέον στο πλαίσιο του έργου, για τις ανάγκες της ανάπτυξης του Θησαυρού. Καθώς αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο υποδομής, μπορεί να αξιοποιηθεί και στο μέλλον στη διεύρυνση ή ανάπτυξη νέων σχετικών δράσεων.

Θησαυρός Ελληνικών Όρων *3

Σε εξέλιξη είναι η έκδοση δίγλωσσου θησαυρού όρων, ο οποίος εναρμονίζεται με διεθνή πρότυπα. Ο στόχος που τέθηκε εξ αρχής, σε συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ ήταν η δημιουργία ενός κοινού εθνικού προτύπου που θα διατηρεί αντιστοιχία με τη διεθνή ορολογία και θα συνάδει με τη διεθνή κωδικοποίηση. Το εργαλείο που αναπτύσσεται έχει αξιοποιήσει υπάρχουσες εργασίες στην Ελλάδα στον τομέα αυτό, καθώς η ανάπτυξη και μελλοντική επέκτασή του στηρίζεται σε αυτές.

Υποστήριξη ανάπτυξης και διάθεση Συλλογικού Καταλόγου Δημόσιων Βιβλιοθηκών

Τον Μάιο του 2002 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας, με πρωτοβουλία της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λιβαδειάς - υπεύθυνη βιβλιοθήκη για το Συλλογικό Κατάλογο - και τη συμμετοχή του ΥΠΕΠΘ και του ΕΚΤ, για την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των αρχών συγκρότησης του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών στο έργο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ, σε σχέση με τις νέες εξελίξεις της τεχνολογίας στην επιστήμη της πληροφόρησης. Καθώς τεχνολογικά είναι εφικτό να παρέχεται ταυτόχρονη πρόσβαση σε κατανεμημένους καταλόγους από ένα ενιαίο περιβάλλον εργασίας και να αναπτύσσονται υπηρεσίες σε έναν εικονικό συλλογικό κατάλογο, αποφασίστηκε να δοθεί έμφαση στην ένταξη εγγραφών για τις πρόσφατες προσκτήσεις των βιβλιοθηκών. Ένας από τους στόχους που τέθηκαν ήταν να αποτελέσουν αυτές οι εγγραφές πρότυπο για το σύνολο των βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη του καταλόγου τους. Η χρήση εγγραφών από το Συλλογικό Κατάλογο συμβάλλει άμεσα στην ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη των επιμέρους καταλόγων όλων των

*3 Στη σελίδα 10 του τεύχους συμπεριλαμβάνεται αναλυτικότερο άρθρο για το Θησαυρό Ελληνικών Όρων.

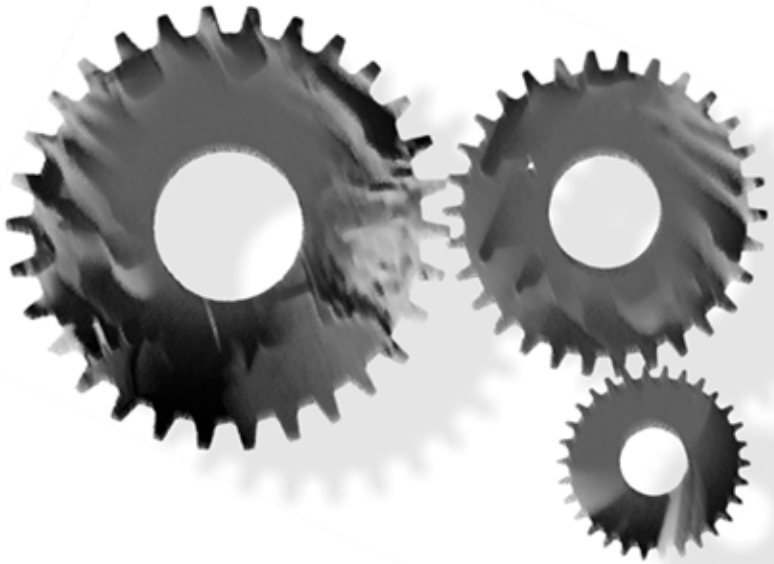

Δημόσιων Βιβλιοθηκών. Με την επίτευξη περισσότερης ομοιογένειας μεταξύ των καταλόγων των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και τη βελτίωση της ποιότητας των εγγραφών ενισχύεται η παραγόμενη πληροφοριακή διαδικασία και ωφελείται περισσότερο η ευρύτερη τοπική κοινωνία.

Στο νέο αυτό πλαίσιο, το ΕΚΤ υποστηρίζει την ανάπτυξη και διάθεση του Συλλογικού Καταλόγου Δημόσιων Βιβλιοθηκών, συνεχίζοντας τη δράση που είχε ξεκινήσει από το ΕΠΕΑΕΚ Ι[4]. Συγκεκριμένα, το ΕΚΤ υποστηρίζει θέματα σχετικά με τη βελτιστοποίηση της χρήσης του ΑΒΕΚΤ 5.5 για τις ειδικές ανάγκες ανάπτυξης του Συλλογικού Καταλόγου. Παράλληλα, παρέχει όλες τις απαραίτητες διευκρινίσεις για την εφαρμογή και χρήση των προτύπων που υλοποιεί το σύστημα, για το όφελος της διαδικασίας ανάπτυξης και με στόχο το βέλτιστο ποιοτικά αποτέλεσμα. Σε αυτό το πλαίσιο, διέθεσε στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς το εξειδικευμένο υποσύστημα του ΑΒΕΚΤ «MARC Editor», με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στους βιβλιοθηκονόμους να επεξεργάζονται αρχεία σε ISO 2709 πριν τα εισάγουν σε ένα σύστημα. Με το υποσύστημα «MARC Editor» διευκολύνεται ιδιαίτερα η επεξεργασία των εγγραφών που συγκεντρώνει η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς για την ανάπτυξη του Συλλογικού Καταλόγου. Συγχρόνως, έχει τη δυνατότητα να επιλέγει μεμονωμένες εγγραφές καθιερωμένου τύπου από το αντίστοιχο επεξεργασμένο αρχείο εγγραφών της Εθνικής Βιβλιοθήκης[5] προκειμένου να τις εισάγει στο Συλλογικό Κατάλογο.

Σύνταξη Κτιριακών Προδιαγραφών Βιβλιοθηκών

Στο πλαίσιο του έργου, η Επιτροπή Κτιριακών Προδιαγραφών αναπτύσσει ένα εργαλείο για τη διαμόρφωση της κτιριακής υποδομής, των χώρων και των οχημάτων για λαϊκές (δημόσιες & δημοτικές) και κινητές βιβλιοθήκες, με γνώμονα την αναβάθμιση των υπηρεσιών τους προς στο κοινό.

---

*4 Η ανάπτυξη του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών είχε ξεκινήσει στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Το ΕΚΤ είχε συνεργαστεί με τις βιβλιοθήκες για τη σύνταξη των προδιαγραφών που αφορούσαν την επεξεργασία του υλικού του Συλλογικού Καταλόγου, υποστήριζε συμβουλευτικά την ανάπτυξή του και παράλληλα διέθετε τον Κατάλογο από την ιστοσελίδα του.

*5 Η αναφορά γίνεται στο αρχείο που συμπεριλαμβάνεται στο Αρχείο Καθιερωμένων Επικεφαλίδων [cd-rom] / ΕΒΕ. Αθήνα: ΕΒΕ, 2003

Χρήσιμες Διευθύνσεις στο Διαδίκτυο

IFLA's Division of Libraries serving the General Public:
http://www.ifla.org/VII/d3/dlsgp.htm που συμπεριλαμβάνει τους παρακάτω τομείς:

- Public Libraries: http://www.ifla.org/VII/s8/index.htm
- Libraries Serving Disadvantaged Persons: http://www.ifla.org/VII/s9/slsdp.htm
- Libraries for Children and Young Adults: http://www.ifla.org/VII/s10/scl.htm
- School Libraries and Resource Centres: http://www.ifla.org/VII/s11/ssl.htm
- Libraries for the Blind: http://www.ifla.org/VII/s31/slb.htm
- Library Services to Multicultural Populations: http://www.ifla.org/VII/s32/slsmp.htm
- Metropolitan Libraries: http://www.ifla.org/VII/s46/metro.htm
- Mobile Libraries: http://www.ifla.org/VII/s38/ml.htm

Στην ιστοσελίδα κάθε τομέα υπάρχουν πληροφορίες για:

- το σκοπό και το πλαίσιο στο οποίο κινείται κάθε τομέας,
- το ετήσιο στρατηγικό σχέδιο,
- εκδόσεις,
- σχετικά προγράμματα που υλοποιούνται,
- ετήσιες εκθέσεις απολογισμού, κ.α.

Όλα τα παραπάνω αφορούν δράσεις που σχετίζονται με όλες τις δημόσιες βιβλιοθήκες στον κόσμο και αποτελούν κοινό τόπο για προβληματισμό και νέες δράσεις που αναπτύσσονται. Περιέχονται στοιχεία που περιγράφουν ένα σαφές πλαίσιο για διεθνείς εξελίξεις και προβληματισμό στα σχετικά θέματα,δίνοντας έμπνευση τόσο το προσωπικό των βιβλιοθηκών όσο και τα αρμόδια κέντρα λήψεως αποφάσεων. Από τα βασικά κείμενα αρχών στους αντίστοιχους τομείς, ξεχωρίζουμε και σας προτείνουμε τα ακόλουθα.

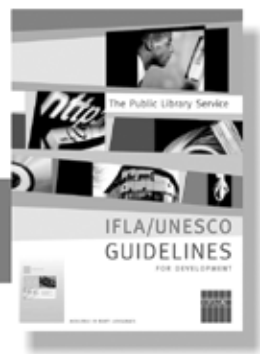

Public Libraries

The public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development / [International Federation of Library Associations and Institutions]
http://www.ifla.org/VII/s8/proj/publ97.pdf

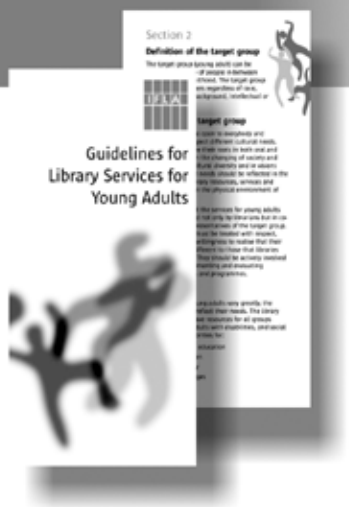

- Ενημερωτικό φυλλάδιο για το περιεχόμενο της παραπάνω έκδοσης. Περιέχει οδηγίες παραγγελίας διατίθεται και στην ελληνική γλώσσα.
  http://www.ifla.org/VII/s8/news/IFLA-UNESCO-Guidelines-Leaflet.pdf
- Αφίσα για την παραπάνω έκδοση
  http://www.ifla.org/VII/s8/news/IFLA-UNESCO-Guidelines-Poster.pdf
- The Role of Libraries in Lifelong Learning: Final report of the IFLA project under the Section for Public Libraries / Edited by Britt Marie Haggstrom
  http://www.ifla.org/VII/s8/proj/Lifelong-LearningReport.pdf
- UNESCO Public Library Manifesto, 1994
  http://www.ifla.org/VII/s8/unesco/eng.htm

Libraries for Children and Young Adults

Guidelines for Children's Library Services
http://www.ifla.org/VII/s10/pubs/ChildrensGuidelines.pdf

Guidelines for Library services for Young Adults
http://www.ifla.org/VII/s10/pubs/guidelines-e.pdf

School Libraries and Resource Centres

The IFLA/UNESCO School Library Guidelines 2002
http://www.ifla.org/VII/s11/pubs/sguide02.pdf

Library Services to Multicultural Populations
Multicultural Communities Guidelines for Library Services,
2nd edition, revised (1998)
http://www.ifla.org/VII/s32/pub/guide-e.htm

Θησαυρός
ελληνικών όρων

2
ΤΕΥΧΟΣ

Πηγές Φωτογραφιών

σελ. 4-5 / Lied Library University of Nevada, Las Vegas Libraries

σελ. 6-7 / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

σελ. 9 / Λεπτομέρεια από το εξώφυλλο της έκδοσης:
The public library service: IFLA / UNESCO guidelines for development

σελ. 10 / Λογότυπο της έκδοσης του Θησαυρού Ελληνικών Όρων

σελ. 11 / Λεπτομέρεια από φωτογραφία εξωφύλλου

σελ. 12-15 / Λεπτομέρεια από το εξώφυλλο εγχειριδίου ABEKT 5.0 Κινητές Βιβλιοθήκες

σελ. 16 / Εξώφυλλο της έκδοσης The public library service: IFLA / UNESCO guidelines for development

σελ. 17 / Σύνθεση από την έκδοση της IFLA Guidelines for Library services for Young Adults

Σύνθεση από την έκδοση της IFLA Guidelines for Children's Library Services

Εξώφυλλο / Σύνθεση φωτογραφιών, Καράβι & το λογότυπο της έκδοσης
του Θησαυρού Ελληνικών Όρων, Δήμητρα Πελεκάνου, ΕΚΤ.

www.ekt.gr

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

ΤΕΥΧΟΣ_02

ΕΚΤ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

«Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται», τεύχος 2, Οκτώβριος 2004: Έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ), Γ' ΚΠΣ, το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 25% από το Ελληνικό Δημόσιο.

www.ekt.gr